

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 – 2014

Dokument na schôdzu

A7-0225/2010

24.8.2010

SPRÁVA

o spravodlivých príjmoch pre poľnohospodárov: lepšie fungovanie
potravinového reťazca v Európe
(2009/2237(INI))

Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Spravodajca: José Bové

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	Error! Bookmark not defined.
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	Error! Bookmark not defined.
STANOVISKO VÝBORU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, VEREJNÉ ZDRAVIE A BEZPEČNOSŤ POTRAVÍN	Error! Bookmark not defined.
STANOVISKO VÝBORU PRE VNÚTORNÝ TRH A OCHRANU SPOTREBITEĽA	Error! Bookmark not defined.
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	Error! Bookmark not defined.

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o spravodlivých príjmoch pre poľnohospodárov: lepšie fungovanie potravinového reťazca v Európe (2009/2237(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Lepšie fungovanie potravinového reťazca v Európe (KOM(2009)0591) a na rôzne pracovné dokumenty priložené k tomuto oznámeniu,
 - so zreteľom na záverečné odporúčania skupiny na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť potravinárskeho priemyslu zo 17. marca 2009¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 26. marca 2009 o cenách potravín v Európe²,
 - so zreteľom na svoje vyhlásenie z 19. februára 2008 o vyšetrowaní a náprave zneužitia postavenia veľkých supermarketov, ktoré pôsobia v Európskej únii³,
 - so zreteľom na závery prijaté Radou 29. marca 2010 o lepšom fungovaní potravinového dodávateľského reťazca v Európe⁴,
 - so zreteľom na správu s názvom Podnikanie v poľnohospodárstve a právo na potraviny, ktorú vypracoval osobitný spravodajca OSN pre právo na potraviny,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a stanoviská Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín a Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa (A7-0225/2010),
- A. keďže nedávno zaznamenané kolísanie cien potravín a komodít vyvolalo veľké znepokojenie v súvislosti s fungovaním európskych a svetových potravinových reťazcov,
- B. keďže od roku 1996 sa zaznamenalo priemerné zvýšenie potravinových výrobkov o 3,3 % za rok, o 3,6 % sa zvýšili prevádzkové náklady a len o 2,1 % za rok sa zvýšili výkupné ceny poľnohospodárskych produktov, čo poukazuje na neprimerané fungovanie potravinového reťazca,
- C. keďže v oznámení Komisie sa potvrdzuje skutočnosť, že „tieto zmeny spôsobili poľnohospodárskym výrobcom vážne škody a znemožňujú spravodlivé zaobchádzanie so

1

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/high_level_group_2008/documents_hlg/final_recommendations_hlg_17_03_09_en.pdf

2 Texty prijaté tohto dňa, P6_TA(2009)0191.

3 Texty prijaté tohto dňa, P6_TA(2008)0054.

4 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/agricult/113636.pdf

spotrebiteľmi¹,

- D. keďže konečné spotrebiteľské ceny zostávajú napriek prudkému poklesu cien poľnohospodárskych komodít v roku 2008 v priemere rovnaké alebo sa dokonca zvýšili,
- E. keďže vyvážené obchodné vzťahy by nielen zlepšili fungovanie potravinového dodávateľského reťazca, ale prospeli by aj poľnohospodárom,
- F. keďže šírenie sa neseriózných obchodných praktík v súčasnosti podlamuje schopnosť poľnohospodárov investovať a inovovať (najmä v oblastiach tzv. ekologických technológií, zmierňovania vplyvu klímy a obnoviteľných zdrojov energie, pričom poľnohospodári sú povinní spĺňať vysoké environmentálne normy a tieto požiadavky budú v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013 ešte sprísnené),
- G. keďže podiel poľnohospodárskej pridanej hodnoty v potravinovom reťazci klesol z 31 % v roku 1995 na 24 % v roku 2005 v rámci EÚ-25 a keďže predbežné údaje na nasledujúce roky poukazujú na ďalší pokles podielu pripadajúceho na poľnohospodárov, čo je v rozpore s konštantným nárastom ziskových marží spracovateľov, veľkoobchodníkov a maloobchodníkov rovnako ako hospodárskych subjektov mimo potravinového reťazca,
- H. keďže priemerný príjem poľnohospodárov sa v roku 2009 v rámci EÚ-27 znížil o viac než 12 %, čo znamená, že poľnohospodári už nie sú schopní získať primerané príjmy zo svojej práce, a keďže napriek tomu poľnohospodári a poľnohospodársky sektor naďalej produkujú v súlade s vysokými štandardmi kvality a s cenami dostupnými pre spotrebiteľa, a to podľa cieľov určených v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- I. keďže potravinový reťazec zahŕňa poľnohospodárov, poľnohospodárske družstvá a organizácie výrobcov, potravinársky priemysel, veľkoobchodníkov, maloobchodníkov, obchodné reťazce, stravovacie služby, reštaurácie, priame dodávky zo samozásobiteľskej a súkromnej výroby a spotrebiteľov, ale aj hospodárske subjekty mimo potravinového reťazca, ako sú komunikačné a propagačné firmy, poskytovatelia dopravných a logistických služieb, energetických a verejných služieb, služieb súvisiacich s balením, technickými zdrojmi, aditívami, technológiami a poskytovatelia poradenských služieb; keďže na zvýšenie udržateľnosti celého reťazca je potrebné zohľadniť túto zložitosť a veľkú rôznorodosť,
- J. keďže oznámenie Komisie poukazuje na závažné problémy, ako je zneužívanie dominantného postavenia nákupcov, nekalé zmluvné praktiky vrátane oneskorených platieb, jednostranné zmeny zmlúv, predbežné platby za prístup k rokovaniam, obmedzený prístup na trh, nedostatok informácií o tvorbe cien a rozložení ziskových rozpätí v potravinovom reťazci, ktoré sú úzko spojené so zvýšenou koncentráciou v odvetviach zabezpečujúcich vstupy, veľkoobchode a maloobchode,
- K. keďže v oznámení Komisie z 28. októbra 2009 sa odporúča podporiť a umožniť reštrukturalizáciu a konsolidáciu poľnohospodárskeho sektora pomocou vytvárania dobrovoľných organizácií poľnohospodárskych výrobcov,

¹ Úvod oznámenia Komisie KOM (2009)0591.

- L. keďže globalizácia a proces koncentrácie, najmä na úrovni maloobchodu, viedli k nevyváženej situácii medzi rôznymi účastníkmi potravinového reťazca a dnešnou realitou je malý počet všemocných maloobchodníkov, ktorí priamo alebo nepriamo obchodujú s 13,4 milióna poľnohospodárov a 310 000 poľnohospodárskych podnikov v celej Únii,
- M. keďže nadmerná koncentrácia vedie k stratám, pokiaľ ide o rozmanitosť výrobkov, kultúrne dedičstvo, maloobchodné predajne, pracovné miesta a živobytie,
- N. keďže Komisia uvádza, že zmluvná nerovnováha spolu s nerovnocennou vyjednávacou silou majú negatívny vplyv na konkurencieschopnosť potravinového reťazca, pretože menších, ale efektívnych účastníkov možno donútiť k tomu, aby pracovali so zníženým ziskom, čím sa obmedzia ich možnosti a podnety na investovanie do zlepšovania kvality výrobkov a do inovovania výrobných postupov,
- O. keďže s potravinárskymi výrobkami sa na vnútornom trhu obchoduje voľne a výsledok rokovaní o cenách medzi výrobcami (organizáciami), spracovateľmi, veľkoobchodníkmi a maloobchodnými predajcami je často určovaný vývojom cien na svetovom trhu,
- P. keďže enormný rozdiel medzi poľnohospodármi a maloobchodnými predajcami v ich počte a hospodárskej sile je jasným dôkazom nevyváženosti potravinového reťazca a keďže na vyrovnanie týchto počtov je potrebné podporovať rozvoj hospodárskych organizácií poľnohospodárov; keďže družstvá zohrávajú kľúčovú úlohu pri zvyšovaní ich vplyvu a vyjednávacjej sily,
- Q. keďže Európska únia je prepojená so svetovým obchodom a zaväzuje ju voči nemu zmluva,
- R. keďže Európska únia je celosvetovo najväčším dovozcom a vývozcom poľnohospodárskych komodít a keďže dovoz poľnohospodárskych komodít do EÚ narástol v roku 2008 o približne 10 % na 98,6 miliardy EUR a vývoz narástol o takmer 11 % na 75,2 miliardy EUR,
- S. keďže Európska únia poskytuje vo svojej politike rozvojovej pomoci veľké množstvo výhod už teraz a keďže bilaterálne dohody sa nesmú uzatvárať jednostranne a znevýhodňovať európske poľnohospodárstvo,
1. víta oznámenie Európskej komisie z 28. októbra 2009 nazvané Lepšie fungovanie potravinového reťazca v Európe (KOM(2009)0591), lebo si je vedomý, že medzi jednotlivými účastníkmi existujú veľké rozdiely v sile, ale je presvedčený, že opatrenia na riešenie tohto problému navrhnuté v tomto oznámení sú nedostatočné;
 2. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby bezodkladne riešili problém nespravodlivého rozdeľovania ziskov v potravinovom reťazci, najmä čo sa týka primeraných príjmov pre poľnohospodárov ; je si vedomý, že na stimulovanie udržateľných a etických systémov výroby je potrebné poskytovať poľnohospodárom kompenzácie za ich investície a zodpovednosť, ktorú prijali v týchto oblastiach; zdôrazňuje, že boj o moc musí ustúpiť vzťahom na základe spolupráce;
 - 3 konštatuje, že boli dosiahnuté všetky ciele v oblasti poľnohospodárstva stanovené

v Rímskych zmluvách (nárast produktivity, dostatočné zásobovanie potravinami, primerané spotrebiteľské ceny, stabilizácia trhov) okrem zaistenia primeraných príjmov v poľnohospodárstve; vyzýva preto Komisiu, aby túto skutočnosť primerane zohľadnila vo všetkých rozpočtových návrhoch;

4. je si vedomý, že pre potravinový reťazec je rozhodujúce stabilné, bezpečné a ziskové výrobné odvetvie; poznamenáva však, že potravinový reťazec pozostáva z viacerých aktérov – poľnohospodárov, spracovateľov, výrobcov, dodávateľov a maloobchodníkov – ktorí prinášajú pridanú hodnotu a potrebujú aj určitú mieru istoty;

Transparentnosť cien

5. vyzýva Komisiu, aby ďalej rozvíjala európsky nástroj na monitorovanie cien potravín s cieľom zlepšiť ho z hľadiska užívateľských vlastností zakomponovaním viacjazyčného rozhrania pre väčší počet potravinárskych výrobkov a dosiahnutím lepšej porovnateľnosti cien na každom stupni potravinového reťazca v členských štátoch a medzi nimi, a tým naplnila potrebu spotrebiteľov a poľnohospodárov týkajúcu sa väčšej transparentnosti pri tvorbe cien potravín;
6. vyjadruje hlboké poľutovanie nad malou ochotou Európskej komisie vypracovať štúdiu o rozložení ziskových marží v jednotlivých častiach reťazca tak, ako to bolo dohodnuté v rozpočtovom postupe na rok 2009;
7. poukazuje na to, že nevyrovnanosť, pokiaľ ide o transparentnosť podnikania poľnohospodárskych podnikov a aktérov po prúde a proti prúdu potravinového reťazca, môže mať negatívne následky na vyjednávaciu silu poľnohospodárov a združení výrobcov;
8. vyzýva Komisiu, aby urýchlene uskutočnila pilotný projekt zriadenia Európskeho orgánu dohľadu nad výstupnými cenami a maržami poľnohospodárov (doplnený údajmi o cenách, maržách a objemoch), na ktorý Parlament a Rada vyčlenili 1,5 milióna EUR z rozpočtu na rok 2010, aby ho zriadila v rámci Komisie a zahrnula porovnávanie udržateľných výrobných nákladov a výkupných poľnohospodárskych cien tradičných a etických výrobkov v hlavných poľnohospodárskych odvetviach členských štátov a štátov s rozdielnou sociálno-ekonomickou situáciou;
9. vyzýva Komisiu, aby zachovala skupinu na vysokej úrovni pre potravinový distribučný reťazec ako stále diskusné fórum, ktorá sa osvedčila ako dôležitý nástroj pri odhaľovaní problémov, vypracúvaní odporúčaní a prijímaní stratégií na nápravu súčasnej nevyváženej situácie;
10. vyzýva Komisiu, aby navrhla mechanizmus podávania ročných správ, v ktorých by hlavní európski obchodníci, spracovatelia, veľkoobchodníci a maloobchodníci informovali o svojich podieloch na trhu (s údajmi o súkromných značkách) pre hlavné potravinárske výrobky a o mesačných objemoch predaja, čo by umožňovalo partnerom na trhu odhadovať trendy vo vývoji dopytu, ponuky a cien v potravinovom reťazci;
11. konštatuje, a Komisia to potvrdila, že v niektorých krajinách sa dosahujú najvyššie marže v potravinovom reťazci v potravinárskom priemysle; žiada, aby sa preto monitoroval

a kontroloval predovšetkým potravinársky priemysel a zaručila sa tým cenová transparentnosť;

12. považuje za nevyhnutné zvýšiť transparentnosť na trhu a poskytovanie informácií spotrebiteľom, čo umožní upozorniť na identitu výrobkov a zabezpečiť rôznorodosť potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov, ktoré sú prejavom histórie a kultúry mnohých krajín a regiónov a ktoré odzrkadľujú charakteristickú povahu poľnohospodárstva jednotlivých členských štátov;
13. vyzýva Komisiu, aby zaviedla povinnosť jasne uvádzať v dokumentoch týkajúcich sa každej transakcie hodnotu tovaru, ktorý dodávateľ predáva, ako aj skutočnú čistú cenu súvisiacu s touto transakciou;
14. vyzýva Komisiu, aby uskutočnila hodnotenie vplyvu týkajúce sa prínosov lepšieho právneho rámca so zreteľom na súkromné značky kvality a maloobchodné značky s cieľom zabrániť ich rozširovaniu, poskytnúť spotrebiteľovi väčšiu transparentnosť a výrobcovi lepší prístup na trh;
15. zdôrazňuje, že treba podporovať zvyšovanie pridanej hodnoty európskej poľnohospodárskej produkcie a začať informačné kampane pre spotrebiteľov o úsilí, ktoré vyvíjajú poľnohospodári a odvetvie v súvislosti so životným prostredím, bezpečnosťou potravín a dobrými životnými podmienkami zvierat;

Hospodárska súťaž

16. vyzýva vnútroštátne a európske orgány na ochranu hospodárskej súťaže a ďalšie regulačné orgány v oblasti výroby a obchodu, aby sa intenzívne zaoberali dominantným postavením a významným podielom na trhu agropodnikateľských veľkoobchodníkov, podnikov zabezpečujúcich vstupy, spracovateľov a maloobchodných predajcov pôsobiacich v potravinovom reťazci; vyzýva tieto orgány, aby prijali opatrenia proti nekalým nákupným praktikám všetkých subjektov, ktorí stavajú poľnohospodárov do veľmi nerovnej vyjednávacej pozície;
17. žiada Komisiu, aby vytvorila nový vzťah medzi pravidlami hospodárskej súťaže a spoločnou poľnohospodárskou politikou s cieľom poskytnúť poľnohospodárom a ich medziodborovým organizáciám nástroje na zlepšovanie vyjednávacej pozície;
18. naliehavo žiada Komisiu, aby preskúmala dôsledky výrazného preniknutia jedného maloobchodného predajcu alebo malého počtu maloobchodných predajcov na trh v určitom členskom štáte; naliehavo žiada Komisiu, aby zvažila možnosť zavedenia nápravných opatrení v prospech výrobcov a spotrebiteľov tam, kde sa zistí, že maloobchodné praktiky alebo podiel na trhu narúšajú hospodársku súťaž;
19. vyzýva Komisiu, aby do konca roka 2010 predložila Parlamentu správu, ktorá bude obsahovať informácie o zneužívaní nákupnej sily v EÚ, protikonkurenčnom správaní a nekalých zmluvných praktikách v celom potravinovom reťazci od odvetvia vstupov až po spotrebiteľov a v ktorej navrhne vhodné riešenia;
20. vyzýva členské štáty, aby v prípade potreby poskytli svojim vnútroštátnym orgánom na

ochranu hospodárskej súťaže väčší priestor na to, aby mohli konať, a aby zaviedli jednoduché mechanizmy na zaistenie dôkazov o narušení hospodárskej súťaže z dôvodu nekalých zmluvných postupov;

21. domnieva sa, že na úrovni Spoločenstva je potrebné zakázať predaj za ceny nižšie než nákupné ceny;
22. naliehavo žiada Komisiu, aby iniciovala prieskum v celej oblasti potravinového reťazca s cieľom zistiť mieru zneužívania kúpnej sily v tomto odvetví; poukazuje na úspech prieskumu v oblasti hospodárskej súťaže vo farmaceutickom odvetví v roku 2009;
23. naliehavo žiada Komisiu, aby revidovala kritériá používané v súčasnosti na posúdenie správania narúšajúceho hospodársku súťaž (Herfindahlov index); tento index, užitočný pri posudzovaní rizika monopolu, nie je schopný poskytnúť skutočný obraz o rozsahu praktík narúšajúcich hospodársku súťaž, akými sú koluzívne a oligopolné správanie, ku ktorému zjavne dochádza aspoň sčasti v maloobchodných činnostiach veľkého rozsahu;
24. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila cielenejšie uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže v potravinovom reťazci a zvažila vypracovanie príslušných legislatívnych návrhov pre Parlament a Radu s cieľom účinne obmedziť rozvoj dominantného postavenia na trhu v odvetví vstupov, potravinárskom priemysle a maloobchode a posilniť vyjednávaciu silu poľnohospodárov, čo by im umožnilo prijať koordinované opatrenia voči dominantným aktérom prostredníctvom vytvárania účinných organizácií výrobcov a odvetvových organizácií a malých a stredných výrobcov;
25. zastáva názor, že na posilnenie takýchto organizácií je potrebné naliehavo revidovať nariadenie 1234/2007 o spoločnej organizácii trhu a rozšíriť jeho rozsah pôsobnosti tak, aby udržateľné výrobné postupy patrili medzi podmienky pre udelenie výnimky z článku 101 ZFEÚ;
26. domnieva sa, že na úrovni EÚ bude potrebný určitý stupeň koordinácie a harmonizácie vnútroštátnych opatrení zameraných proti nekalým obchodným postupom;
27. naliehavo žiada Komisiu, aby zabezpečila diverzifikáciu právnych predpisov pre výrobky so silným územným základom, ktoré sa na rozdiel od štandardných výrobkov vyznačujú osobitnou, typickou, miestnou alebo regionálnou povahou;
28. vyzýva Komisiu, aby navrhla opatrenia, ktorými by zabezpečila zachovanie rôznych nutričných, environmentálnych a zdravotných charakteristík, a aby zaručila, že tejto rôznorodosti budú zodpovedať primerané ceny; hospodárska súťaž by sa mala vyvíjať aj na základe rôznych kvalitatívnych charakteristík, ktoré by mali byť riadne merateľné;

Zneužívanie nákupnej sily a uzatváranie zmlúv

29. vyzýva Komisiu, aby zaručila, že zneužívaním nákupnej sily sa v potravinovom reťazci sa nebudú obchádzať právne predpisy EÚ o hospodárskej súťaži (nebude dochádzať k ich porušovaniu), k čomu často dochádza v podobe oneskorených platieb poľnohospodárom alebo malým výrobcom, následných zmien zmluvných podmienok, nútených zliav, opätovného predaja so stratou, premrštených veľkoobjemových požiadaviek

a neoprávnených poplatkov za zaradenie do zoznamu výrobkov, a ak je potrebné, vypracovala vhodné legislatívne návrhy;

30. osobitne žiada, aby sa platobná lehota v potravinovom reťazci skrátila na najviac 30 dní pre všetky potraviny a na kratšiu dobu pre poľnohospodárske produkty, ktoré rýchlo podliehajú skaze, a to v rámci uskutočňovanej revízie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (mali by sa zväžiť výnimky pre organizácie výrobcov a družstvá);
31. nalieha, aby Komisia navrhla rozšírenie pôsobnosti európskeho práva hospodárskej súťaže a jeho súčasné úzke zameranie aj na dobré podmienky pre spotrebiteľov a otázky nízkych cien potravín;
32. vyzýva Komisiu, aby preskúmala, či podmienky, ktoré vyžadujú jednotlivé distribučné reťazce nad rámec zákonom stanovených pravidiel, týkajúce sa poľnohospodárskej produkcie ovocia a zeleniny a rezíduí pesticídov, nemôžu obmedzovať voľný trh a neoprávnene posilňovať pozíciu obchodu v rámci potravinového reťazca;
33. požaduje dokumentáciu o nekalých trhových praktikách, ako sú úmyselný predaj so stratou alebo provízie z predaja, ako aj ich výslovný zákaz zo strany Európskej únie; žiada vytvorenie verejného zoznamu spoločností, ktoré neplnia svoje povinnosti, ako aj vytvorenie sankčného systému;
34. žiada Komisiu, aby preverila, či zneužívanie súkromných značiek (výrobkov s vlastnou značkou) a prax vytvárania nákupných aliancií obchodnými reťazcami vedie k nekalej hospodárskej súťaži, tlaku na poľnohospodárov a systematickému znižovaniu cien výrobcov, a do akej miery k tomu dochádza; zdôrazňuje, že zneužívanie súkromných značiek má negatívny vplyv na inovačnú schopnosť výrobcov (najmä malých výrobcov); nalieha na Komisiu, aby v tejto súvislosti prijala opatrenia na to, aby sa v procese tvorby cien zaoberalo s poľnohospodármi a skupinami výrobcov spravodlivo;
35. domnieva sa, že odporúčania Komisie týkajúce sa posilnenia vertikálnej integrácie potravinárskeho priemyslu nie vždy odrážajú potrebu znovuvytvorenia rovnováhy vo vyjednávací sile poľnohospodárov, obchodníkov a potravinárskeho priemyslu; preto by tieto stratégie mali dopĺňať prostriedky, ktoré by zabránili nekalým praktikám;
36. varuje, že zmluvná poľnohospodárska výroba vynútená nákupcami, vertikálna integrácia a termínované obchody, ktoré hrajú stále väčšiu úlohu, by mohli oslabiť hospodársku súťaž a vyjednávaciu pozíciu poľnohospodárov; vyzýva preto Komisiu, aby preskúmala následky takýchto zmluvných vzťahov a v prípade potreby prijala vhodné opatrenia;
37. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali seriózne uzatváranie zmlúv medzi všetkými aktérmi potravinového reťazca, ktoré vychádzajú z podmienok dohodnutých s poľnohospodármi a organizáciami výrobcov vrátane odvetvových a medziodvetvových organizácií, aby sa tým posilnili udržateľné postupy poľnohospodárskej výroby a zaručila čo najlepšia kvalita výrobkov, znížili nákupné ceny vstupov a zaručili spravodlivé ceny, a aby zabezpečili vytvorenie ľahko dostupného systému na ochranu pred porušením zmlúv nákupcami; domnieva sa, že štandardné zmluvy by mohli byť užitočné nástroje a ich využívanie by sa malo stať v niektorých odvetviach povinnosťou; podporuje výmenu

osvedčených postupov pri oznamovaní zmluvných praktík medzi členskými štátmi vrátane poskytovania informácií Komisii;

38. víta zriadenie úradu ombudsmana pre potravinársky maloobchod a iné mechanizmy arbitráže, ktorých cieľom je zaručenie plnenia zmluvných podmienok, a nabáda k nim; vyzýva Komisiu, aby preskúmala skúsenosti s cieľom zriadiť úrad európskeho ombudsmana pre potravinársky maloobchod, ktorý by bol zodpovedný za dohľad nad dodržiavaním kódexov správania a osvedčených postupov pri transakciách medzi prevádzkovateľmi z rôznych členských štátov;
39. vyzýva Komisiu, aby odhaľovala nečestné praktiky súvisiace s poplatkami za zaradenie do zoznamu výrobkov a inými poplatkami za uvedenie výrobkov na trh a preskúmala ich s ohľadom na právo hospodárskej súťaže; vyzýva Komisiu, aby navrhla jednotné pravidlá pre poplatky za zaradenie do zoznamu výrobkov a iné poplatky za uvedenie výrobkov na trh a predovšetkým zakročila proti nadmerným poplatkom, ktoré vyžaduje obchod;
40. domnieva sa, že Komisia by mala podporiť rozsiahlu informačnú kampaň na európskej úrovni, ktorá by zvyšovala informovanosť poľnohospodárov o ich právach, nekalých praktikách, ktorých cieľom sa môžu stať, a o prostriedkoch, ktoré majú na odhalenie týchto praktík;

Špekulácie

41. vyzýva Európsku úniu, aby trvala na vytvorení nezávislej svetovej regulačnej agentúry, ktorá by stanovovala pravidlá v oblasti termínovaných obchodov s komoditami a opčných búrz a uplatňovala prísne regulačné opatrenia proti špekulácii s potravinárskymi komoditami na svetovej úrovni;
42. vzhľadom na rastúcu trhovú orientáciu požaduje prijať opatrenia zamedzujúce extrémnej volatilite cien, pretože niektorí z účastníkov potravinového reťazca využívajú tento jav a iných jasne poškodzuje; vyzýva preto Komisiu, aby navrhla právne predpisy pre nástroje zamedzujúce volatilite cien s cieľom znižovať zraniteľnosť výrobcov;
43. vyzýva Komisiu, aby posilnila právomoci európskych orgánov zodpovedných za komoditné burzy s cieľom zabrániť špekuláciám s potravinárskymi komoditami a usilovala sa o zavedenie vhodných opatrení EÚ na zabránenie špekuláciám s nepoľnohospodárskymi komoditami, ktoré majú ovplyvniť termínované obchody s poľnohospodárskymi produktmi;
44. vyzýva Komisiu, aby zlepšila dohľad a celkovú transparentnosť trhov s derivátmi poľnohospodárskych komodít a tiež aby zvýšila transparentnosť mimoburzových činností v súvislosti s nadchádzajúcou revíziou smernice o trhoch s finančnými nástrojmi (MiFID) a iných relevantných právnych predpisov;

Samoregulácia

45. naliehavo vyzýva Radu, aby naďalej podporovala iniciatívy v oblasti samoregulácie a možnosť vytvorenia vzájomných podporných fondov, ktoré by pomáhali čeliť hospodárskym rizikám, s cieľom posilniť vyjednávaciu pozíciu poľnohospodárov, najmä

prostredníctvom podpory hospodárskych organizácií, združení výrobcov, odvetvových združení a poľnohospodárskych družstiev;

46. pobáda členské štáty, aby vypracovali kódexy osvedčených obchodných postupov v potravinovom reťazci vrátane mechanizmov vybavovania sťažností a ukladania sankcií za nekalé praktiky; vyzýva Komisiu, aby navrhla spoločný kódex, uplatniteľný v celej EÚ, s cieľom obnoviť rovnováhu vo vzťahoch v potravinovom reťazci; nalieha na Komisiu, aby taktiež vypracovala návrh na uplatňovanie mechanizmu EÚ na monitorovanie vzťahov medzi dominantnými zástupcami maloobchodu a ich dodávateľmi prostredníctvom špecializovaných orgánov v členských štátoch;
47. považuje za potrebné ďalej podporovať integráciu rôznych častí reťazca v kontexte medziodvetvových organizácií a vypracovať nepovinné štandardné zmluvy, pričom by sa členským štátom umožnilo žiadať v niektorých prípadoch, najmä pri výrobkoch podliehajúcich skaze, ich povinné používanie;

Udržateľné potravinové systémy, kvalita potravín

48. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Komisia vo svojich správach nekladie väčší dôraz na veľký význam poľnohospodárstva v potravinovom reťazci a v hodnotovom reťazci potravinárskeho priemyslu; zdôrazňuje súvislosť medzi nízkymi výkupnými cenami poľnohospodárskych produktov a štrukturálnou nadprodukciou a ich dôsledkami na udržateľnosť, kvalitu potravín, dobré životné podmienky zvierat, inovácie v poľnohospodárstve a zamestnanosť v znevýhodnených regiónoch;
49. vyzýva Komisiu, aby zvažila prijatie nástrojov na podporu potravinových reťazcov riadených poľnohospodármi, krátkych dodávateľských reťazcov a poľnohospodárskych trhov s cieľom vytvoriť priamy vzťah so spotrebiteľmi a zabezpečiť, aby poľnohospodári dostali spravodlivejší podiel z konečnej predajnej ceny znížením počtu sprostredkovateľov a stupňov v procese;
50. naliehavo vyzýva Komisiu, aby vo svojej činnosti venovala zvláštnu pozornosť situácii v rozvojových krajinách a neohrozovala samozásobovanie potravinami v tretích krajinách;
51. vyzýva Komisiu, aby zrevidovala hygienické normy EÚ v súvislosti s miestnym predajom alebo predajom na diaľku a trvanlivosťou výrobkov, aby decentralizovala a zjednodušila systémy certifikácie a kontroly a aby presadzovala priame vzťahy medzi výrobcami a spotrebiteľmi a krátke potravinové dodávateľské reťazce;
52. domnieva sa, že pri uzatváraní zmlúv vo verejnom obstarávaní v rámci potravinového reťazca by sa mali zvyhodňovať organizácie výrobcov, poľnohospodárske družstvá a malé a stredné podniky; žiada preto Komisiu, aby navrhla opatrenia pre takéto prípady;
53. konštatuje dôležitosť a potrebu robustnej regulácie kvality poľnohospodárskych výrobkov; v tejto súvislosti pripomína uznesenie Európskeho parlamentu z 25. marca 2010 o európskej politike kvality poľnohospodárskych výrobkov a konštatuje, že je nevyhnutné, aby všetky dovážané výrobky spĺňali všetky normy kvality a výroby a aby sa tým bránilo nečestnej konkurencii európskym výrobkom;

54. zdôrazňuje, že stabilita príjmu poľnohospodárov predurčuje ich schopnosť investovať do ekologických technológií, zmierňovania dôsledkov zmeny klímy, obnoviteľných zdrojov energie a do opatrení na ochranu životného prostredia v rámci udržateľného poľnohospodárstva a že okrem toho sa od poľnohospodárov vyžaduje, aby spĺňali náročné environmentálne normy, a navyše, že tieto požiadavky sa budú ďalej sprísňovať v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013;
55. považuje za nevyhnutné zlepšiť organizáciu a ďalšiu optimalizáciu potravinového reťazca s cieľom znížiť environmentálny dosah dopravy potravín (potravinové míle) a podporiť predaj miestnych potravín;
56. zdôrazňuje, že investície do zariadení na skladovanie a balenie poľnohospodárskych produktov môžu zohrávať dôležitú úlohu pri zabezpečovaní spravodlivých cien pre tieto produkty;
57. zdôrazňuje nevyhnutnosť zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj vidieckeho hospodárstva podporou spracúvania poľnohospodárskej produkcie v poľnohospodárskych podnikoch, ale aj podporou nepoľnohospodárskych činností, s cieľom zvýšiť pracovné príležitosti a dodatočné príjmy;
58. vyzýva Komisiu, aby podporovala miestne a regionálne iniciatívy na podporu predaja potravín a nezaťažovala ich nadmerne právnymi predpismi a byrokraciou, keďže sú dôležitým prínosom pre pridanú hodnotu vytváranú poľnohospodárskymi podnikmi;

Samozásobovanie, verejné stravovanie, plytvanie potravinami

59. žiada Komisiu, aby pri revízii noriem EÚ venovala primeranú pozornosť miestnym výrobcom potravín, akými sú napríklad subjekty v oblasti samozásobiteľskej výroby;
60. vyzýva Komisiu, aby zvážila prípadné úpravy pravidiel verejného obstarávania v oblasti stravovacích služieb s cieľom posilniť udržateľné poľnohospodárske postupy a dobré životné podmienky zvierat a rozvíjať konzumáciu sezónnych a miestnych potravín;
61. domnieva sa, že verejné obstarávanie, napríklad v rámci osobitných programov týkajúcich sa mliečnych výrobkov a ovocia a zeleniny, ktoré sa realizujú na školách, by malo zaručovať prístup pre malých miestnych výrobcov a miestne skupiny výrobcov;
62. domnieva sa, že by bolo potrebné prijať opatrenia na podporu poľnohospodárskych trhov priamo riadených poľnohospodármi, vytvárania predajných miest, na ktorých by výrobcovia mohli priamo ponúkať svoje výrobky spotrebiteľom, a zavádzania programov na podporu predaja na miestnych trhoch;
63. naliehavo vyzýva Komisiu, aby v správe Európskemu parlamentu a Rade analyzovala obrovské plytvanie potravinami v potravinovom reťazci, ktoré vo väčšine členských štátov predstavuje až 30 % vyrobených potravín, a prostredníctvom osvetovej kampane informovala o dôležitej hodnote potravín;
64. konštatuje, že je dôležité vytvoriť potravinové programy pre európskych občanov, ktorí to potrebujú, napríklad pre najviac znevýhodnených občanov, starých ľudí a mládež;

65. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Jedným z hlavných cieľov spoločnej poľnohospodárskej politiky bolo a zostáva zaručiť spravodlivé príjmy pre poľnohospodárov. Zdá sa však, že v porovnaní s cieľmi, ako je zvýšenie produktivity a globálna konkurencieschopnosť európskeho potravinárskeho priemyslu, nie sú spravodlivé príjmy pre poľnohospodárov zaradené na popredné miesto v programe Európskej komisie.

Komisia informovala Parlament a Radu o závažných problémoch, ktoré narúšajú riadne fungovanie potravinového dodávateľského reťazca v Európe a ktoré sa stali zjavnými vplyvom dramatického kolísania cien komodít v poľnohospodárskom a potravinárskom odvetví. Zdá sa, že tieto problémy úzko súvisia so zvýšenou koncentráciou spracovateľských odvetví, veľkoobchodníkov, maloobchodníkov a reťazcov obchodných domov, s ich rastúcou trhovou silou a rôznymi praktikami zneužívania dominantného postavenia nákupcov v rámci potravinového reťazca.

Komisia ďalej poukazuje na niekoľko nekalých praktík pri uzatváraní zmlúv, obmedzený prístup na trh a neprimerané poplatky, ktoré musia výrobcovia platiť za zaradenie potravinových výrobkov do zoznamu v maloobchodnom odvetví. V oznámení sa okrem toho nastoľuje otázka, prečo poľnohospodári musia znášať znižovanie výkupných cien takmer vo všetkých odvetviach, kým spotrebitelia sú svedkami rovnakých alebo rastúcich cien konečných výrobkov, ktoré kupujú. Informácie o ziskovom rozpätí v tomto odvetví je však ťažké získať.

Ako riešenie týchto problémov Komisia navrhuje zvýšenie transparentnosti cien v rámci celého potravinového reťazca, čím sa zvýši hospodárska súťaž a zabráni sa tak kolísaniu cien, pričom sa zlepši tok informácií medzi trhovými partnermi o ponuke, dopyte, cenách a uzatváraní zmlúv. Na úrovni členských štátov a EÚ je však v súčasnosti k dispozícii len veľmi málo údajov o tvorbe cien na úrovni výroby, obchodu a uvádzania na trh.

Táto správa obsahuje návrhy zhromaždené na základe pracovného dokumentu, ktorý spravodajca vypracoval s cieľom vyzvať všetky zainteresované strany, aby vyjadrili svoje stanoviská k hlavným otázkam týkajúcim sa lepšieho fungovania potravinového reťazca a spravodlivých príjmov pre poľnohospodárov. Mnohé z týchto návrhov sa prevzali a zahrnuli do návrhu uznesenia s cieľom prehĺbiť úvahy o možných riešeniach a vyzvať Komisiu a Radu, aby prijali naliehavé opatrenia.

1. Transparentnosť

Komisia navrhuje opatrenia na zvýšenie transparentnosti cien v potravinárskom odvetví. Patrí medzi ne najmä transparentnosť trhov s derivátmi poľnohospodárskych komodít, ktorou by sa mala umožniť kontrola, pokiaľ ide o nadmerné špekulácie a kolísanie cien poľnohospodárskych komodít. Komisia okrem toho navrhuje vytvorenie nástroja na monitorovanie cien potravín v Európe a poskytovanie ľahko dostupných služieb na porovnávanie maloobchodných cien potravín.

Tieto návrhy však nezahŕňajú opatrenia, ktorými by sa mohla zvýšiť transparentnosť

rozloženia pridanej hodnoty a ziskového rozpätia medzi jednotlivé odvetvia potravinového reťazca a vnútri nich; informácie, ktoré poukazujú na skutočné výrobné náklady poľnohospodárov v porovnaní s cenami, ktoré ponúkajú nákupcovia, a súvisiace dôsledky na výrobné postupy, kvalitu potravín a reštrukturalizáciu odvetvia, negatívny vplyv na životné prostredie a porovnateľné externé účinky; alebo informácie o vplyve štrukturálnej nadprodukcie spôsobenej určitými politikami týkajúcimi sa dodávaných množstiev a súvisiacom poklese výrobných cien.

2. Hospodárska súťaž

Komisia navrhuje prijať opatrenia na zlepšenie hospodárskej súťaže v európskom potravinovom reťazci, a to najmä podporovaním ďalšej integrácie potravinárskeho priemyslu do vnútorného trhu, a na odstránenie územných obmedzení ponuky, ktoré sú v rozpore so zásadami vnútorného trhu. Komisia taktiež skúma vybrané environmentálne normy a režimy označovania pôvodu, ktoré by mohli škodiť cezhraničnému obchodu, a v rámci svojej politiky kvality navrhuje zastaviť vypracúvanie vnútroštátnych a regionálnych režimov označovania pôvodu a nahradiť ich novým rámcom pre zemepisné označenia, obchodné normy a systémy certifikácie.

Spravodajca však vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že v týchto návrhoch sa nezohľadňuje veľká rozmanitosť územnej štruktúry, veľkosť, úroveň špecializácie, kapacity zamestnanosti a prístup k verejnej podpore rozličných malých, stredne veľkých a veľkých podnikov, ktoré sú zapojené do potravinového reťazca; nadmieru nerovná schopnosť poľnohospodárov vyjednávať v porovnaní so spracovávateľmi, veľkoobchodníkmi a maloobchodníkmi, čo viedlo k nekalým praktikám nákupcov a správaniu narúšajúcemu hospodársku súťaž; slabé úsilie a činnosť vnútroštátnych a európskych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže riešiť tieto nerovnosti a prijať primerané opatrenia; a neustála cenová vojna medzi obchodnými reťazcami v takmer všetkých členských štátoch.

3. Reštrukturalizácia poľnohospodárstva a potravinového reťazca

Komisia navrhuje opatrenia na reštrukturalizáciu poľnohospodárskeho odvetvia a potravinových reťazcov a navrhuje podporiť vytvorenie združení poľnohospodárskych výrobcov. Komisia napríklad navrhuje zamerať sa na mliekarenské odvetvie, pričom neberie do úvahy značný počet potravinových výrobkov s vysokým stupňom spracovania, ktoré sú súčasťou spotreby väčšiny domácností. Zamýšľa taktiež vytvoriť novú skupinu na vysokej úrovni s cieľom zlepšiť konkurencieschopnosť agropotravinárskeho odvetvia, najmä malých a stredných podnikov, a podporiť inovácie a vývoz v tomto odvetví.

V týchto návrhoch sa však nezohľadňuje veľká rozmanitosť poľnohospodárskych štruktúr a veľkosť poľnohospodárskych podnikov a ich príslušné väzby s miestnym, regionálnym, vnútroštátnym alebo medzinárodným trhom; veľká rozmanitosť spracovateľského priemyslu a rôzne úrovne konkurencieschopnosti vo vzťahu k trhom a dodávateľským reťazcom, do ktorých patria; rozmanitosť nezávislých miestnych maloobchodníkov, trhov, miestnych potravinových reťazcov a polosamozásobiteľských potravinových systémov, ktoré nie sú závislé od vývoja na trhu; vysoká miera závislosti od externých a často dovezených vstupov a zraniteľnosť silných poľnohospodársko-priemyselných výrobcov, považovaných za najkonkurencieschopnejších výrobcov na svetovom trhu, v rámci potravinového reťazca;

rapídne vytrácanie sa malých a stredne veľkých podnikov, maloobchodníkov a obchodov, najmä v znevýhodnených vidieckych oblastiach; a zjavný rozpor medzi európskymi pravidlami hospodárskej súťaže a zámerom Komisie zlepšiť vyjednávaciu schopnosť združení a tým im umožniť, aby za svoju výrobu dosiahli spravodlivé príjmy.

4. Zneužívanie nákupnej sily a uzatváranie zmlúv

Komisia usudzuje, že treba odstrániť nekalé postupy pri uzatváraní zmlúv medzi obchodnými subjektmi v celom potravinovom reťazci. Upozorňuje na praktiky, ako sú neskoré a omeškané platby, jednostranné zmeny v zmluvách, platby vopred na zaradenie výrobkov do predaja a mnohé ďalšie.

Návrhy opatrení proti týmto praktikám sa však obmedzujú na výmenu osvedčených postupov, informačné kampane a prípravu nepovinných štandardných zmlúv. Okrem toho návrhy nezahŕňajú opatrenia proti praktikám, ktoré nanucujú poľnohospodárskym podnikom nízke výkupné ceny produktov prostredníctvom veľkoobjemových požiadaviek, tzv. záporného ziskového rozpätia (exkluzívnych cien pre jedného nákupcu); opatrenia stanovujúce maximálne poplatky za zaradenie do zoznamu výrobkov a opatrenia zamerané na hrozby vyradenia zo zoznamu; opatrenia proti ukončeniu dodávok, neprímeraným poplatkom za balenie, marketingovým poplatkom, zľavám po výpredajoch a retroaktívnym platbám; opatrenia proti neprímeranému oneskoreniu pri platbe, ako sa praktizuje v takmer všetkých reťazcoch maloobchodníkov, a ďalším príspevkom súvisiacim s nákladmi na marketing, ktoré sa požadujú od výrobcov na pokrytie výdavkov na nepredajný tovar; alebo opatrenia na zlepšenie odborných znalostí výrobcov a spotrebiteľov o tvorbe cien v rámci potravinového reťazca a opatrenia na kontrolu koncentrácie baliarskych subjektov a nákupcov na európskej úrovni.

5. Opätovný predaj so stratou

V rámci praktík narušajúcich hospodársku súťaž Komisia osobitne nespomenula praktiky opätovného predaja so stratou, ktoré sú v Európe veľmi rozšírené. Komisia však poukazuje na značné množstvo kartelov a prípadov zachovania pôvodnej ceny pri ďalšom predaji; dohody o spoločnej komercializácii a dohody o spoločnom nákupe (nákupné aliancie); dohody o viazaní a balení; a zvyšujúce sa používanie súkromných značiek.

V oznámení však nie sú zahrnuté údaje alebo analýzy praktík opätovného predaja a stratového predaja, ku ktorým patrí prípad kartelu predajcov cestovín v Taliansku alebo podobné prípady vo Francúzsku, v Nemecku, Írsku a v nových členských štátoch; alebo návrhy, v ktorých by sa zohľadňovali skúsenosti viacerých členských štátov s uplatňovaním vnútroštátnych právnych predpisov proti praktikám opätovného predaja so stratou a prostredníctvom ktorých by mohli byť právne predpisy EÚ o hospodárskej súťaži účinnejšie pri predchádzaní týmto praktikám a ich zastavovaní.

Okrem toho by činnosť Európskeho orgánu dohľadu nad výstupnými cenami a maržami poľnohospodárov umožnila stanovenie minimálnej ceny pokrývajúcej náklady na výrobu a zaručujúcej spravodlivé príjmy pre poľnohospodárov. Takáto cena by slúžila ako referencia počas rokovaní medzi združeniami výrobcov a spracovateľskými odvetvami potravinového reťazca s cieľom zakázať poľnohospodárom vykonávať predaj so stratou.

6. Zlepšenie kvality potravín a udržateľné potravinové systémy

V oznámení sa ďalej nezohľadnili príslušné cenové vzťahy súvisiace s veľkosťou poľnohospodárskych podnikov a výkupnými cenami; rozdiely v závislosti poľnohospodárskych podnikov od externých vstupov (energia, krmivo atď.), udržateľnosť poľnohospodárskych postupov, pokiaľ ide o nové výzvy ako zmena klímy, strata biodiverzity atď., ako sa uvádza v dokumente o kontrole stavu spoločnej poľnohospodárskej politiky a v hospodárskej stratégii EÚ na rok 2020; význam hygienických noriem EÚ vo vzťahu k miestnemu predaju alebo predaju na diaľku a trvanlivosťou výrobkov; a rôzne kritériá pre kvalitu potravín, ktoré presahujú kritérium bezpečnosti potravín.

Zlepšenie fungovania potravinových reťazcov by malo zahŕňať odlišenie a preskúmanie predpisov týkajúcich sa hygieny; decentralizovanie a zjednodušenie systémov certifikácie a kontroly; presadzovanie priamych vzťahov medzi výrobcami a spotrebiteľmi a krátkych potravinových dodávateľských reťazcov, ktorých výhody z hľadiska trvalej udržateľnosti sú zdokumentované výskumnými projektmi ES; a účasť výrobcov a spotrebiteľov na vypracovaní kritérií kvality a spravodlivého obchodu.

7. Samozásobovanie, potravinový reťazec verejného stravovania, stravovacie zariadenia a plytvanie potravinami

V oznámení sa nezohľadňujú tieto praktiky:

- prvky potravinového reťazca, ktoré nie sú začlenené do trhového hospodárstva alebo sú doň začlenené len čiastočne, napr. samozásobiteľská alebo polosamozásobiteľská výroba, ktorá aj naďalej predstavuje dôležitú časť potravinového reťazca v mnohých členských štátoch, najmä v sektore ovocia a zeleniny;
- verejné a súkromné stravovacie zariadenia (vrátane jedální a reštaurácií), ktoré majú svoje vlastné požiadavky, cenové štruktúry a pravidlá hospodárskej súťaže; kritériá environmentálnej udržateľnosti postupov obstarávania potravín (spoločné stravovanie) ako prostriedok na zvýšenie kvality potravín a miestneho hospodárskeho rozvoja, pričom sa znížia aj tzv. potravinové míle a agrochemická závislosť; nadmieru vysoké potravinové straty v rámci potravinového reťazca, ktoré vo väčšine členských štátov tvoria až 30 % vyrobených a predávaných potravín; dôležitosť vplyvu európskeho programu potravinovej pomoci na potravinový reťazec, ktorý živí 43 miliónov chudobných ľudí v Európe a ktorý je potrebné revidovať, pokiaľ ide o lepšie prepojenie miestnych výrobcov a spotrebiteľov potravín.

8. Špekulácie

Napokon spravodajca vyzýva na prijatie primeraných opatrení proti špekuláciám s potravinárskymi komoditami.

4.6.2010

STANOVISKO VÝBORU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, VEREJNÉ ZDRAVIE A BEZPEČNOSŤ POTRAVÍN

pre Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

k spravodlivým príjmom pre poľnohospodárov: lepšie fungovanie potravinového reťazca v
Európe
(2009/2237(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko: Esther Herranz García

NÁVRHY

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín vyzýva Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta oznámenie Európskej komisie z 28. októbra 2009 nazvané Lepšie fungovanie potravinového reťazca v Európe (KOM(2009)0591), lebo uznáva, že medzi jednotlivými účastníkmi existujú veľké rozdiely v moci, ale opatrenia na riešenie tohto problému navrhnuté v tomto oznámení považuje za nedostatočné;
2. vyjadruje poľutovanie nad tým, že vysoké ceny pre spotrebiteľov nezodpovedajú cenám, ktoré sa vyplácajú európskym poľnohospodárom, a zdôrazňuje, že je potrebné dosiahnuť spravodlivejšie rozdelenie pridanej hodnoty medzi jednotlivými článkami reťazca, a to od trhov primárnych vstupov, ktoré sú v reťazci pred poľnohospodármi, až po konečných spotrebiteľov na konci reťazca;
3. požaduje širšiu diskusiu, ktorá viac zohľadní súvis medzi cenou a kvalitou, a domnieva sa, že spotrebiteľia by mali dostávať informácie, napríklad prostredníctvom internetových stránok výrobcov alebo terminálov v obchodoch, vrátane informácií o metódach chovu a pestovania;
4. žiada, aby sa zaviedla európska stratégia na zlepšenie vyjednávacjej sily najslabších článkov reťazca, najmä v primárnom odvetví; považuje za potrebné, okrem iných opatrení, zmeniť európske právne predpisy o hospodárskej súťaži a zosúladiť politiky vnútroštátnych orgánov pre hospodársku činnosť so zohľadnením osobitostí

poľnohospodárskeho odvetvia;

5. poznamenáva, že silová nerovnováha má silný odradzujúci účinok na pokračovanie poľnohospodárskej činnosti v Európskej únii; zdôrazňuje potrebu posilnenia opatrení Spoločenstva zameraných na sústredenie ponuky v rôznych výrobných odvetviach tým, že sa viac podporia skupiny výrobcov s cieľom posilniť ich rokovaciu pozíciu vo vzťahu k ostatným článkom potravinového reťazca;
6. nalieha na Komisiu, aby vo všetkých členských štátoch preskúmala dôsledky výrazného trhového zastúpenia jedného obchodného subjektu; nalieha na Komisiu, aby zvažila stanovenie primeraného horného limitu pre prenikanie na trh;
7. požaduje, aby sa poskytla podpora vytvoreniu a prevádzke vnútroštátnych systémov na monitorovanie tvorby cien a cenového vývoja v odvetví maloobchodu a vo veľkých supermarketoch;
8. žiada, aby sa vypracoval zoznam neoprávnených trhových praktík, ako sú úmyselný predaj so stratou alebo provízie z predaja, a aby Európska únia tieto praktiky výslovne zakázala; žiada, aby sa vytvoril verejný zoznam podnikov, ktoré nedodržiavajú správne postupy, a aby sa zaviedol systém sankcií;
9. odsudzuje cenovú manipuláciu a vytváranie kartelov zo strany veľkých distribučných subjektov v odvetví a požaduje bezodkladné opatrenia na ukončenie týchto praktík a na dosiahnutie transparentnosti v procese tvorby cien potravinových výrobkov z pohľadu konečného spotrebiteľa;
10. osobitne zdôrazňuje, že je potrebné posilniť európske právne predpisy o neskorých platbách dodávateľom, a to tak pre zmluvy uzatvorené s verejnoprávnymi subjektmi, ako aj pre zmluvy so súkromnými partnermi; žiada tiež, aby sa na európskej úrovni zaviedli opatrenia, ktoré zabránia postupom narúšajúcim hospodársku súťaž zo strany distribučných spoločností pri uvádzaní súkromných značiek na trh;
11. zdôrazňuje, že treba podporovať zvyšovanie pridanej hodnoty európskej poľnohospodárskej produkcie a začať informačné kampane pre spotrebiteľov o úsilí, ktoré vyvinuli poľnohospodári a odvetvie vo vzťahu k životnému prostrediu, bezpečnosti potravín a dobrých životných podmienok zvierat;
12. berie na vedomie vznik dobrovoľných kódexov správania v niektorých členských štátoch a/alebo zriadenie úradu ombudsmana pre maloobchod s potravinami; nalieha na Komisiu, aby v tejto súvislosti preskúmala skúsenosti členských štátov s cieľom vytvorenia celoeurópskeho kódexu správania a úradu ombudsmana pre maloobchod s potravinami;
13. považuje za potrebné podporovať väčšiu integráciu jednotlivých článkov reťazca do medziodvetvových organizácií, zavedenie kódexov osvedčených postupov a vytvorenie dobrovoľných štandardných zmlúv, pričom členské štáty by mali možnosť v určitých prípadoch, najmä pri výrobkoch podliehajúcich skaze, vyžadovať ich povinné plnenie.
14. vyzýva členské štáty, aby zaviedli arbitrážne mechanizmy, ktoré zaručia súlad so zmluvnými podmienkami;

15. zdôrazňuje, že stabilita príjmu poľnohospodárov predurčuje ich schopnosť investovať do zelených technológií, do zmiernovania zmeny klímy, do obnoviteľných zdrojov energie a do opatrení na ochranu životného prostredia v rámci udržateľného poľnohospodárstva, a že okrem toho sa od poľnohospodárov vyžaduje, aby spĺňali náročné environmentálne normy, a navyše, že tieto požiadavky sa budú ďalej sprísňovať v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013;
16. vyzýva Komisiu, aby zlepšila európsky nástroj monitorovania cien a aby vyvinula transparentné a viacjazyčné rozhranie ľahko prístupné pre používateľov, ktoré umožní spotrebiteľom a zainteresovaným stranám porovnávať ceny základných potravín v každom článku potravinového reťazca v rámci konkrétneho členského štátu a medzi rôznymi členskými štátmi;
17. považuje za nevyhnutné zlepšiť organizáciu a ďalšiu optimalizáciu potravinového reťazca s cieľom znížiť environmentálny dosah prepravy potravín (potravinové míle) a podporiť predaj miestnych potravín.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	2.6.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 54 -: 2 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	János Áder, Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Martin Callanan, Nessa Childers, Chris Davies, Bairbre de Brún, Esther de Lange, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Edite Estrela, Jill Evans, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Françoise Grossetête, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Vladko Todorov Panayotov, Gilles Pargneaux, Antonyia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Sirpa Pietikäinen, Mario Pirillo, Pavel Poc, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Oreste Rossi, Daciana Octavia Sárbu, Carl Schlyter, Horst Schnellhardt, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Catherine Soullie, Salvatore Tatarella, Anja Weisgerber, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Christofer Fjellner, Gaston Franco, Esther Herranz García, Rovana Plumb, Bart Staes, Kathleen Van Brempt, Anna Záborská

7.6.2010

STANOVISKO VÝBORU PRE VNÚTORNÝ TRH A OCHRANU SPOTREBITEĽA

pre Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

k spravodlivým príjmom pre poľnohospodárov: lepšie fungovanie potravinového
dodávateľského reťazca v Európe
(2009/2237(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko: Ashley Fox

NÁVRHY

Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa vyzýva Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. konštatuje značnú nerovnováhu v celom potravinovom dodávateľskom reťazci medzi aktérmi trhu primárnych vstupov, prvovýrobcami, spracovateľmi a maloobchodníkmi spôsobenú okrem iného nedostatočnou účinnosťou a koordináciou na strane výrobcov a rozdielmi v hospodárskej veľkosti, trhovej sile a pozícii v reťazci; zdôrazňuje, že vyvážené obchodné vzťahy zlepšia fungovanie potravinového dodávateľského reťazca a prinesú prospech všetkým hospodárskym aktérom vrátane spotrebiteľov a výrobcov;
2. žiada všetky členské štáty, aby, v prípade potreby s pomocou príslušných vnútroštátnych orgánov, preskúmali príjmy a konkurencieschopnosť v rámci potravinového dodávateľského reťazca, trhy a špecifické ťažkosti každej významnej zložky reťazca a aby vypracovali návrhy s cieľom podporiť konsolidáciu organizácií zastupujúcich záujmy výrobcov, ako aj zlepšiť ich organizáciu a efektívnosť v rámci obchodných rokovaní, podporiť odbornú prípravu poľnohospodárov v oblasti strategického plánovania a nabádať ich k investovaniu do vyšších stupňov potravinového reťazca, aby tým získali prospech z pridanej hodnoty svojich výrobkov;
3. vyzýva Komisiu, aby do svojej analýzy problémov potravinového dodávateľského reťazca začlenila vplyv nových účastníkov zameraných na moderné formy stravovania, najmä na oblasť spoločného stravovania; žiada Komisiu, aby stanovila trhové podiely týchto nových účastníkov v Európskej únii a preskúmala rozdiely v správaní sa na trhoch medzi týmito novými a tradičnými účastníkmi v rámci reťazca; žiada Komisiu, aby uverejnila správu a v prípade potreby navrhla opatrenia na podporu lepšieho dodržiavania pravidiel

hospodárskej súťaže a dobrých obchodných a zmluvných postupov v tomto odvetví;

4. domnieva sa, že zaznamenaná asymetrická reakcia medzi vývojom cien komodít a vývojom spotrebiteľských cien potravín je znakom nerovnováhy v potravinovom dodávateľskom reťazci a má negatívne dôsledky, ktoré napríklad spotrebiteľom zabraňujú čerpať z výhod nižších cien; zdôrazňuje, že zvýšená transparentnosť v rámci celého reťazca je kľúčom k zlepšeniu hospodárskej súťaže a odolnosti voči kolísaniu cien; zdôrazňuje, že je potrebné uľahčiť prístup na trhy výrobcom a MSP;
5. vyzýva Komisiu, aby posilnila nástroje Únie s cieľom znížiť kolísavosť cien na agropotravinárskom trhu;
6. konštatuje, že vyššie spotrebiteľské ceny potravín spôsobujú nápor na príjmy domácností, najmä na najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré mieniajú prevažnú väčšinu svojho príjmu na potraviny; uznáva dôležitú úlohu hospodárskej súťaže medzi jednotlivými účastníkmi potravinového dodávateľského reťazca, vďaka ktorej si môžu všetci spotrebiteľia, najmä tí s najnižšími príjmami, vyberať a profitovať z nižších cien a zdôrazňuje, že žiadna reforma potravinového dodávateľského reťazca nesmie poškodiť hospodársku súťaž ani nepriaznivo zasiahnuť spotrebiteľov;
7. zdôrazňuje význam revízie európskeho programu potravinovej pomoci najchudobnejším v rámci SPP s cieľom podporiť potravinový dodávateľský reťazec pre najchudobnejších obyvateľov Únie;
8. konštatuje, že druhá hodnotiacia tabuľka spotrebiteľských trhov vyjadruje spokojnosť spotrebiteľov so službami, ktoré ponúkajú maloobchodníci s potravinami, ale odhaľuje aj nespokojnosť, pokiaľ ide o porovnateľnosť cien potravín; s uspokojením berie na vedomie prvé vydanie nástroja na monitorovanie cien potravín v Európe, ktorý zverejnila Komisia, ako aj podobné iniciatívy členských štátov s cieľom umožniť spravodlivé príjmy v celom dodávateľskom prostredníctvom analýzy nákladov, postupov, pridanej hodnoty, množstiev, cien, marží všetkých zložiek potravinového dodávateľského reťazca v súlade s právnymi predpismi o hospodárskej súťaži a s ochranou obchodného tajomstva s cieľom zabezpečiť cenovú transparentnosť pre spotrebiteľov;
9. vyzýva členské štáty, aby s cieľom dosiahnutia spravodlivých cien posilnili riadiacu schopnosť a vyjednávaciu silu výrobcov a organizácií výrobcov vo vzťahu k iným hospodárskym subjektom v rámci potravinového reťazca a podporovali vytváranie organizácií, ktoré posilňujú prepojenia medzi rôznymi zúčastnenými stranami v rámci odvetví za predpokladu, že nenarušajú riadne fungovanie jednotného trhu;
10. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prostredníctvom predkladania návrhov dobrovoľných kódexov osvedčených zmluvných postupov vo všetkých oblastiach na úrovni EÚ, v ktorých je to možné, a vymedzením a zákazom nekalých zmluvných postupov zvýšili bezpečnosť zmluvných vzťahov v celom potravinovom dodávateľskom reťazci, a umožnili tak všetkým aktérom plne využívať výhody vnútorného trhu, pričom ich slobodné uzatváranie zmlúv zostane zachované; zdôrazňuje, že je tiež dôležité prostredníctvom prebiehajúcej revízie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách skrátiť platobné lehoty uplatňované v potravinovom dodávateľskom reťazci; vyzýva Komisiu, aby

pripravila dobrovoľné štandardné zmluvy pre potravinárske odvetvie v písomnej forme;

11. víta rozhodnutie Komisie rozšíriť pôsobnosť a členstvo skupiny na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť potravinárskeho priemyslu; žiada Komisiu, aby vyzvala všetky zúčastnené strany vrátane spotrebiteľských skupín na účasť na fóre pre podporu výmeny informácií a osvedčených postupov v celej Európskej únii; žiada Komisiu a členské štáty, aby v rámci tejto činnosti vytvárali európske kódexy osvedčených obchodných postupov pre všetkých aktérov v potravinovom dodávateľskom reťazci;
12. podporuje zriadenie funkcie ombudsmana vo všetkých členských štátoch, ktorý by rozhodoval o sporoch medzi všetkými aktérmi, preveroval sťažnosti a poskytoval odporúčania o zlepšovaní dodržiavania právnych predpisov a dobrovoľných kódexov; vyzýva týchto vnútroštátnych ombudsmanov, aby si vymieňali osvedčené postupy a koordinovali svoju činnosť;
13. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zisťovali a posudzovali a v prípade potreby riešili nekalé zmluvné a obchodné postupy a prípady zneužívania dominantného postavenia, ktoré poškodzujú fungovanie vnútorného trhu, a aby proti nim bojovali; zdôrazňuje, že lepšia znalosť zmluvných práv prispeje k predchádzaniu týmto postupom; žiada, aby sa usporiadala informačná kampaň, v rámci ktorej by sa všetci aktéri pôsobiaci v potravinovom dodávateľskom reťazci, najmä poľnohospodári, informovali o svojich právach i o najčastejších nekalých obchodných postupoch;
14. je presvedčený, že pre spotrebiteľov je nevyhnutné, aby mali prístup k jasným informáciám v súvislosti s označovaním, ktoré umožňujú zistiť pôvod nespracovaných potravín, zistiť miestne a tradičné výrobky, a zdôrazňuje, že systémy tohto označovania by nemali obmedzovať voľný pohyb tovaru na vnútornom trhu;
15. uznáva, že vlastné maloobchodné značky plnia významnú úlohu v rozširovaní hospodárskej súťaže a v poskytovaní lepšieho výberu a nižších cien pre spotrebiteľov;
16. vyzýva Komisiu, aby uskutočnila hodnotenie vplyvu týkajúce sa prínosov lepšieho právneho rámca, ktorý sa týka súkromných značiek kvality a maloobchodných značiek, s cieľom zabrániť ich rozširovaniu, poskytnúť spotrebiteľovi väčšiu transparentnosť a výrobcom lepší prístup na trh;
17. vyzýva členské štáty, aby v prípade potreby poskytli svojim národným orgánom na ochranu hospodárskej súťaže väčší priestor na to, aby mohli konať, a aby zaviedli jednoduché mechanizmy na zaistenie dôkazov v prípade narušenia hospodárskej súťaže z dôvodu nekalých zmluvných postupov;
18. vyzýva orgány na ochranu hospodárskej súťaže, aby v prípade, že je to vhodné, vyšetrovali a v prípade potreby prijali opatrenia proti postupom, ktorými sa naruša hospodárska súťaž medzi všetkými subjektmi v potravinovom dodávateľskom reťazci;
19. vyzýva Komisiu, aby verejným obstarávateľom v potravinovom dodávateľskom reťazci objasnila uplatňovanie environmentálnych a sociálnych kritérií v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek

na poskytovanie služieb¹ a aby ich doplnila o kritériá podporujúce inováciu s cieľom nájsť k: a) obchodu spravodlivému voči výrobcom a k nákupom na miestnych trhoch, b) udržateľnému európskemu poľnohospodárstvu, c) výberu hospodársky najvýhodnejšej, a nie najlacnejšej ponuky, d) návratu k investíciám s inovačným charakterom v európskych poľnohospodárskych podnikoch; vyzýva Komisiu, aby tieto návrhy zahrnula do pripravovaného interpretačného oznámenia o právnom rámci na pomoc obstarávateľom lepšie zohľadniť ciele podpory inovácie, udržateľného rozvoja a boja proti sociálnemu vylúčeniu;

20. vyzýva Komisiu, aby zvýšila svoje úsilie v oblasti predchádzania diskriminácii, ktorej sú európske MSP agropotravinárskeho odvetvia vystavené na medzinárodných trhoch; vyzýva Komisiu, aby predovšetkým navrhla opatrenie, ktorými sa umožní, aby verejní obstarávatelia Európskej únie uľahčili prístup európskych MSP do potravinového dodávateľského reťazca pri pridelení verejných zákaziek podľa vzoru opatrení, ktoré už uplatňujú niektoré zmluvné strany dohody WTO o vládnom verejnom obstarávaní (DVO);

¹ Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 114.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	3.6.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 36 -: 0 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Pablo Arias Echeverría, Lara Comi, António Fernando Correia De Campos, Jürgen Creutzmann, Christian Engström, Evelyne Gebhardt, Małgorzata Handzlik, Malcolm Harbour, Philippe Juvin, Sandra Kalniete, Eija-Riitta Korhola, Kurt Lechner, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Mitro Repo, Robert Rochefort, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Róza Gräfin Von Thun Und Hohenstein, Kyriacos Triantaphyllides, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Ashley Fox, Anna Hedh, Constance Le Grip, George Lyon, Emma McClarkin, Morten Messerschmidt, María Muñiz De Urquiza, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Wim van de Camp

VÝSLEDK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	28.6.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 32 -: 4 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	John Stuart Agnew, Liam Aylward, Christophe Béchu, José Bové, Luis Manuel Capoulas Santos, Michel Dantin, Albert Deß, Diane Dodds, Hynek Fajmon, Iratxe García Pérez, Béla Glattfelder, Martin Häusling, Esther Herranz García, Peter Jahr, Elisabeth Jeggle, Jarosław Kalinowski, Elisabeth Köstinger, Giovanni La Via, Stéphane Le Foll, Miguel Angel Martínez Martínez, Gabriel Mato Adrover, James Nicholson, Rareş-Lucian Niculescu, Wojciech Michał Olejniczak, Georgios Papastamkos, Marit Paulsen, Britta Reimers, Ulrike Rodust, Alfreds Rubiks, Giancarlo Scottà, Czesław Adam Siekierski, Sergio Paolo Francesco Silvestris, Marc Tarabella
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Luís Paulo Alves, Spyros Danellis, Bas Eickhout, Jill Evans, Marian Harkin, Sandra Kalniete, Astrid Lulling, Maria do Céu Patrão Neves, Christel Schaldemose, Robert Sturdy, Milan Zver
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Tadeusz Cymański